

Theses Theologicae

DE
SACRAMENTIS,
& Missa Idololatrica,

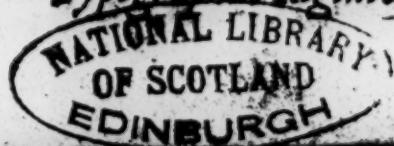
QVAS
SPIRITV SANCTO PRÆSIDE:
D. ANDREA MELVINO Sacrae Theo-
logiæ Doctore, & illius Facultatis Decano Συζητησιν
moderante editæ tueri conabor

ANDREAS MORTONVS,
Ad diem XXIX. Iulij, in Scholis Theologicis
Academia Andreana.

Excudebat Edinburgi Robertus Walde-graue

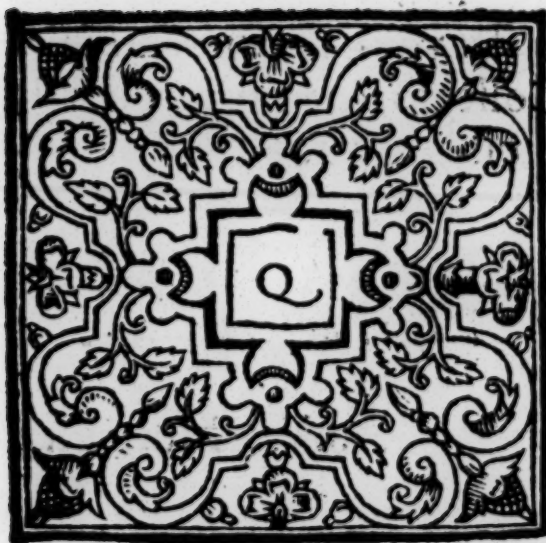
Typographus Regius. 1602.

REVERENDIS VIRIS,

Eruditione, & Pietate præstantibus,
IACOBO MELVINO, GVLIELMO
CRANESTONO, GVLIELMO SCOTO,
ROBERTO DVRAEO, & IOHANNI
CARMICHAELI, synceris Euangelij
IESV CHRISTI Ministris,
S. D.

Vùm omnium inter-
sit pro facultate suâ &
viribus in hanc cu-
ram incumbere, vt ve-
ritatis doctrina emi-
nus & cominus in
hac mundi senecta ne
farijs hostium conati-
bus ac famosis libel-
lis petita atque obses-
sa, sarta, tecta maneat:

operæpretium existimaui pro tenuitate meâ (quando
juxta receptam hujus illustris scholæ consuetudi-
nem in scholastico hoc exercitij genere necessario

periculum faciundum esset) fundamenta doctrinae de Sacramentis, ex verbo Dei breuiter his Thesis proponere, vt hinc Pontificiorum praestigia, quibus simplices fascinant, dispellantur, & Missa Idololatrica mole sua ruat. Et quia vos (fidelissimi Christi Athletae) in his controversijs estis exercitatissimi, & purae hujus doctrinae strenui propugnatores; non solum lucubratiuncularum mearum primitias in hoc negotio vestrae censurae subijcere: sed etiam sub vestri nominis inscriptione in lucem prodire volui: vt meae obseruantiae in vos, gratique animi testificatio exstaret. Vestri autem candoris erit pie hunc meum conatum interpretari, ejusque tutelam & patrocinium in vos suscipere, donec DEVS dona sua in me adauxerit. Quod superest, precor Deum Patrem Domini nostri Iesu Christi, vt vos foeliciter ad Ecclesiae suae bonum quam diutissime conseruet, vestroque ministerio magis ac magis benedicat: & in tot, tantisque his tempestatibus det vobis rectum cursum tenere. *Andreapoli, è Collegio Theologico, Postridie Idus Quinctilis.* cIo Io cII,

Vestri obseruantiss:

Andreas Mortonus. !

Theses Theologicæ de Sacramentis.

I.

*V*andoquidem Fides nostra, nisi undique fulcris innixa sustentetur, statim labascit; Deus Optim. Max. ad eam subleuandam non modò se, & regni sui mysteria nudo verbo reclusit, verum etiam simplici illi docendi rationi μυστικὴν συμβολικὴν veluti magis perspicuam adiecit, & Christum cum omnibus suis beneficijs, terrenis symbolis adopertum, quasi in tabula conspiciendum subiecit, ut his Fides nostra suffulta magis magisque augeatur & confirmetur.

II. Symbola autem hæc, & ritus hosce sacros Græci primum, ut à simplici verbi doctrinâ distinguerent, propter arcanam quam habebant significationem (voce à profanis gentibus in suis sacris acceptâ) mysteria; Latini verò Sacramenta vocarunt: vel à sacramento militari, vel à recepta græcæ vocis μυστήριον interpretatione, quam semper vetus Interpretæ latinè Sacramentum vertit.

III. Sacramenta vulgò in Ecclesia vocamus actiones sacras, diuinitus toti Ecclesie ad perpetuum eius usum(a) institutas: quibus, adhibito Verbo, & elementis, Christus datur,

(4) Gen. 17:
11. Exod. 13.
48. Levit. 3.
17. & 7. 24.
Num. 18. 11.
Math. 26.
Mar. 16. 15.

Et recipitur ad electorum salutem. Vel breuius. Sacramenta
(b) Rom. 4. 11 sunt iustitiae fidei sigilla. (b)

(c) Iren. contra ha.
res. 4. 6. 5.

III. In omni Sacramento est duplex materia, eaque in se
toto genere diuersa, (c) licet propter analogiam coniuncta. Una
externa & visibilis, nempe elementa cum ritibus sacramen-
talibus: Altera interna & inuisibilis, scilicet Christus cum
suis beneficijs: quarum utraque instrumento analogo, hac Fi-
de a fidelibus tantum; illa organo corporeo, a quibuslibet com-
municantibus, recipitur. Forma, est ipsa actio externa legiti-
me obseruata, itemque actio Spiritus Sancti interna. Finis
proximus, communionis nostri cum Christo obsignatio; (d) huic
subordinatus, ut sint gratitudinis testimonia, (e) tum nota
discernentes Ecclesiam, &c. (f)

(d) August. serm.
13. in Iohan.

(e) Exo. 12. 14
Ibid. 13. 9.

Luc. 22. 19.

(f) Exo. 12.

45. Rom. 3. 1.

Ephes. 2. 11.

V. Vis & efficacia Sacramentorum nec a nudis verbis
institutionis pendet, nec ab elementis ipsis, quasi illis insit vis
gratiam conferendis; nec ab externis actionibus, nec ab inten-
tione Ministri faciētis quod facit Ecclesia, nec ab opere opera-
to, siue administrantis siue susipientis: sed a solo Spiritu S.
(g) cuius haec sunt tantum organa.

(g) Ioh. 1. 33.

Act. 11. 16.

Matth. 3. 11.

1. Cor. 3. 7. 8

(b) Gen. 17.

Leuit. 13

(i) Exod. 12.

2. Paral. 35

(k) Heb. 13. 8

1. Cor. 10. 5.

Cor. 5. 7

(l) Matth. 28.

19. Luc. 22.

14. 1. Cor. 10

Tertul. lib. 4.

contra Marcion.

Aug. ad catech.

lib. 4. 6.

(m) Ioh. 4. 1.

(n) Act. 22.

16. &c. 2. 38.

VI. Sacramenta alia sunt Veteris Testamenti, alia Noui.
Veteris, vel ordinaria ut Circūcisio (h) & Pascha; (i) vel ex-
traordinaria ac temporaria, eaque varia, quae omnia, autore,
substantia, instrumento applicationis, fine, & effectū cum no-
stris prorsus conueniunt (k). Noui Testamenti sunt, quae
illis veteribus abrogatis succedere: nempe Baptismus &
Cena Domini: quae duotantum ymoia & perpetua esse, (l)
atque etiam paris dignitatis ex verbo Dei & Patrum ortho-
doxorum consensu affirmamus.

VII. Baptismus est primum Noui Testamenti Sacra-
mentum, initiationis (m) ac regenerationis nostri symbolum,
& sigillum; quo fœdus gratiae electis obsignatur externa cor-
poris ablutione per aquam facta, (n) in nomine Patris, Fi-
lij, & Spiritus Sancti.

VIII. Bap-

VIII. Baptismus non campanis, aut rebus inanimatis, sed hominibus tantum est institutus: (o) ijsque omnibus in Fædere compræhensis, siue adultis, siue infantibus. (p)

(o) Matth. 28.
19. Marc. 16.
15.

IX. Baptismus, quum sit initiationis sacramentum & pars Ministerij Ecclesiastici, (q) semel tantum, idque à sedentibus in Ministerij cathedra administrari debet: ut electis baptizatis omnia peccata tam post, quam ante Baptismum in Christo gratis remitti, (r) & quoad reatum, in hac vita tolli, testetur & obsignet.

(p) Gen. 17.
13. Act. 16.
33. Act. 1. 29
(q) Mat. 29. 19
Marc. 16. 19
(r) Act. 12. 16

X. Aqua consecrationem, exorcismum, sputum, salem, signum Crucis in fronte & pectore, ex sufflationem cum tota magica illa ceremoniarum farragine (s) ex animo detestamur

(s) Bellarm. lib. 1
de bapt. cap. 24
25.

XI. Cæna Domini est secundum Noui Testamenti Sacramentum adultis baptizatis, (t) qui sese in fide & moribus probare possunt (u) institutum; in quo externa panis illius fracti, & vini illius fusi sumptione, Christus cum omnibus suis beneficijs, cunctis hæc symbola per fidem participantibus, in communionem & plenam ac perfectam nutritionem animarum verè exhibetur (x) & recipitur.

(t) Ex. 12. 48.
(u) 1. Cor. 11

XII. Cæna Sacra materia externa est panis cibarius, & vinum fructus vitis (y) sine ulla necessaria aqua commixtione. Forma est, quam Christus, Euangelista, & Apostoli descripserunt, & obseruarunt, Finis præcipuus, commemoratio mortis Domini: (z) Minus principalis, ut sit obligatio nostri ad celebrationem tanti beneficij, (a) & mutua dilectionis vinculum.

(x) Matth. 26
28. 1. Cor.
10. 16
(y) Matth. 26
29. Luc. 22.
18

(z) 1. Cor. 11
(a) 1. Cor. 11.
26. Luc. 22.
19.

XIII. Circa hanc Sacramenti materiam est duplex actio: una τὸ λατρεύειν, nempe benedicere, frangere, præbere: alia sumentium: accipere, edere, bibere. Proinde ubi est mutua actio sine benedictione omnino, aut verbum adulterinum ad ipsa elementa sine intellectu demurmuratum; aut cum signa non dantur, & accipiuntur: ibi non est Cæna Domini, sed tan-

tantum Cæna falsum simulachrum.

XIII. *Benedicere verò est ex Christi mandato, institutionis verbis intelligenter recitatis, & precibus adhibitis, elementa illa ex communibus (quoad usum) sacra facere; & pro beneficio Redemptionis Deo Patri gratias agere: quippe εὐλογῆν & εὐχαρίστην Euang. & Apost. in hac actione sunt*

(b) I. Cor. 12. *equipollentia. (b)*

24 Math. 26.

26 Mar. 14.

22. Luc. 22.

19.

(c) Math. 26.

26. I. Cor. 11

26.

XV. *Quamquam hæc benedicendi forma naturas & substantias elementorum non mutet; quin post consecrationem, ut docent Evangelistæ et Apostoli, (c) substantia eadem maneat, et corporeis sensibus et organis percipiatur: Tamen in legitimo usu non nuda duntaxat symbola sumi dicimus, sed propter materia internæ & externæ coniunctionem seu unionem, cum signis res significatas verè præberi, & à vescentibus cum fide, apprehendi: (licet non Capernaítico, & crasso modo) quum hic sit cibus mentis, non ventris, ut ait Augustinus.*

XVI. *Unio verò hæc non est naturalis, aut corporea: ita ut sit corporis Christi cum nostris contactus, & coherentia: sed est spiritualis et fidei (quæ res longissimè disistas coniungit) seu Sacramentalis (quæ in mystica, sacraque habitudine ἀσχεῖν consistit) propter quam materia una alterius nomen mutuatur: (d) nec tamen unionem hanc phantasticam, aut imaginariam absq; substantiæ communicatione dicimus: sed carnis & sanguinis veræ & realem coniunctionem statuimus.*

(d) Gen. 17.

10. 11. Exod

12. 13. Tit.

3. 5.

XVII. *Porro Cæna auctor Christus ad mensam cum discipulis suis, non ad altare accubuit; sumpsitque duplex elementum, (e) ad significandam perfectam in se alimoniam, et utrumque seorsim cunctis secum sedentibus (qui tunc totam Ecclesiam representabant) comedendum, et bibendum dedit; nec laicos (ut vocant) à sacri poculi participatione submouit.*

(e) 1. Cor. 11

Math. 26. 26.

Luc. 22. 19.

XVIII. *In institutione antequam hæc Elementa discipu-*

